

[Udenrigsministeren.]

mig uklart. Hvis der kun tænkes paa det rent orienterende, at vi i hvert af de tre Lande skal vide, hvordan Stemninger og Opfattelser i de andre Lande er, har vi hver Dag den rigeste Lejlighed til at faa alle mulige Oplysninger derom. I Rigsdagsforhandlinger, Avisdrøftelser og paa mangfoldig anden Maade føres denne Diskussion nu for aabent Tæppe. Man har al mulig Adgang til at klarlægge Problemerne, og det Indtryk, der udspringer af disse Forhandlinger, er Forstaaelsen af den dybe Uoverensstemmelse, der findes indenfor hvert Land med Hensyn til vedkommende Lands egen Stilling paa det militærpolitiske Omraade.

Noget andet er derimod at føre, som et af de ærede Medlemmer sagde, fortrolige Forhandlinger mellem de tre Landes Regeringer. Overfor dette ønsker jeg at understrege, at der ikke ved saadanne Forhandlinger, een Gang satte i Gang, vil være Mulighed for overfor den omliggende Verden at undgaa de samme Følger, som vil fremkomme ved en Forhandling om militære Alliancer. Det ærede Medlem forstaaer sikkert saa meget af den Maade, hvorpaa man i Lande, der mener det ene eller det andet Sted, at have Militærinteresser, opfatter ethvert Tilløb til militære Forhandlinger mellem en vis Gruppe af Regeringer, at han vil være klar over, hvilke uheldige Følger for de tre Landes hele Stilling i Europa og til deres Naboer Forhandlinger af denne Karakter vil faa.

Jeg har i mine første Udtalelser angivet, hvilke Forhandlinger jeg anser for nyttige og naturlige for de tre Lande; de omfatter en lang Række Omraader af det kulturelle, økonomiske Liv, en Række udenrigspolitiske Omraader, hvor vi har Samarbejde og vedblivende kan samarbejde, og de omfatter ogsaa fælles Tilrettelæggelse af almindelige Regler for Neutralitetspolitik, saaledes som det er sket tidligere. Men jeg advarer indtrængende mod at gøre Forsøg paa at føre dette over i Aftaler og Forhandlinger af militærpolitisk Karakter. Den, der vilde forsøge derpaa, vilde tage Skridt til det farligste, der overhovedet kunde ske for det almindelige regelmæssige Samarbejde mellem de tre nordiske Lande. Og jeg tror, det vilde være nyttigt, om den Diskussion, der her er rejst, hurtigt vilde udgaa af Dagsordenen herhjemme. Jeg tilføjer, at de Udtalelser, der andetsteds er fremkommet, efter at Spørgsmaalet er rejst her, vidner om, at det ogsaa forstaaes andetsteds. Den højtærede Statsminister har nys oplæst en Udtalelse. Jeg henviser ved

Siden deraft til Udtalelser i det svenske frisindede Partis Stockholmerblad „Morgenbladet“, der svarer ganske til disse, om de ikke kan siges at være endnu skarpere i deres Opfattelse af, hvad man her er inde paa.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller udtalte Tvivl om, at det var muligt at fortsætte det almindelige Samarbejde ogsaa i den udenrigspolitiske Virksomhed indenfor Folkeforbundet med de andre nordiske Stater, hvis man fra dansk Side gennemførte sin Afrustningspolitik. Jeg kan svare dertil, at i de to Samlinger af Folkeforbundet, hvor denne Politik, i Tilslutning til Majoriteten i dette Ting, har været fremlagt af Regeringen, baade i 1924 og i 1929, har Samarbejdet mellem de tre nordiske Lande været af en mere aktiv Karakter end i nogen anden af Folkeforbundssamlingerne, med Undtagelse af den allerførste, hvor der førtes en fælles Politik paa Grundlag af Aftaler med Hensyn til Pagtens Indhold, der var forberedt forud for 1920.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller havde imidlertid et særligt Grundlag for sin Tale om den skandinaviske Militærpolitik, og det var en Henviisning til Fortiden, til 1864. Jeg tror, det vil forbavse alle, at Begivenhederne den Gang kan benyttes som Udgangspunkt for en saadan Politik. Men navnlig havde det ærede Medlem nogle Udtalelser at citere af et tidligere, højt agtet Medlem af dette Ting og af den radikale Regering, Christoffer Hage. De var fra 1882, det Aar da han traadte ind i Folketinget, da han endnu ikke tilhørte Venstrepartiet, men stod paa et Overgangstrin mellem det nationalliberale Parti og Venstre. Han udtalte den Gang denne Sætning: Uden Alliancer bygger Forsvarsplanen paa Sand, uden Alliancer er vort Forsvar intet. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem vil tage dette til Indtægt for sin Opfattelse. Og ud derfra sagde Hage: Hvor skal vi søge Alliancen? og han pegede paa Sverige og Norge, men han føjede til: Det forslaaer ikke, Tyskland maa med. Det, han da tog til Orde for, var den Tanke, at de tre nordiske Lande i Fællesskab skulde slutte Alliance med Tyskland, og at de, støttede til den stærkeste Landmagt i Europa, tillige kunde beherske Østersøen. Jeg maa tilstaa, at saa skarpt dette var sat op, med den mesterlige Klarhed, som udmærkede den Mand, der førte det frem, i saa høj Grad tror jeg, det var bestemt af Datidens Forhold, og jeg tvivler om, at noget Menneske i denne Sal vil kunne tage dette som Udgangspunkt for sin Opfattelse af, hvad vi nu skal foretage os.